

DEBATT

UiS Klima

Professorer er forpliktet til faglig etterrettelighet

➤ Det er oppsiktsvekkende om en dekan og rektoren ved UiS virkelig kan akseptere at en ledende ansatt ved universitetet demonstrativt tilsidesetter det mest grunnleggende ved hele universitetsideen.

I forbindelse med Borge-saken ved Universitetet i Stavanger (UiS) skriver dekan Øystein Bø ved Det teknisk-naturvitenskapelige fakultet: «Ansatte ved UiS skal altså ikke knebles selv når de har sterke meninger utenfor eget forskningsfelt, og selv om de har meninger som ligger et stykke fra flertallets oppfatning» (Aftenbladet 20.11). Dette er vi selvsagt enige i. Hans Borge har som menigmann full yringsfrihet til å skrive og si det han tror og mener, både om klima og andre forhold, også når han er ansatt ved UiS.

Uten grunnlag

Problemet er at Borge opptrer som fagperson og i kraft av sin rolle som professor og instituttleder når han omtaler årsakene til klimaendringene på en måte det ikke er forskningsmessig dekning for. I Aftenbladet 19. november uttrykker han klart at dette ikke bare er hans private mening, men et «vitenskapelig standpunkt»: «Mitt vitenskapelige standpunkt bygger på at det ikke finnes noen troverdige observasjoner mellom menneskelig aktivitet og unaturlige klimatiske variasjoner».

Så vidt oss bekjent har han ikke vist til grunnlag for denne konklusjonen

fra egne vitenskapelige artikler eller fra fagfelleverderte vitenskapelige artikler. Dermed bryter han det mest grunnleggende prinsippet som finnes for vitenskapelig virksomhet. Han neglisjerer den vitenskapelige metode som enkelt sagt består i at fremsatte hypoteser skal undergis testing. Det er oppsiktsvekkende om dekan og rektor virkelig kan akseptere at en ledende ansatt ved universitetet så demonstrativt tilsidesetter det mest grunnleggende ved hele universitetsideen.

Manglende forståelse

Det er stor forskjell på å delta i debatten på et slikt grunnlag som Borge gjør sammenlignet med når Morten Tønnessen tar opp spørsmålet om vitenskapelig ansatte og instituttledere ved UiS fritt kan uttale seg i strid med omforente vitenskapelige konklusjoner. Tønnessen tar opp denne diskusjonen med basis i eget fagområde, etikk og filosofi. Det vitner om manglende forståelse av problematikken når Bø som dekan likestiller dette ved å skrive at «begge er ansatt ved UiS, og ingen av dem har klima som sitt forskningsfelt». Det er ikke klimakompetanse som for Tønnessens del er grunnlaget for å delta i en slik debatt.

I universitets- og høyskoleloven paragraf 1-5 fremheves viktigheten av akademisk frihet og at universitetene har et ansvar for å sikre at forskning holder «et høyt faglig nivå» og at den utøves i «overensstemmelse med anerkjente vitenskapelige, kunstfaglige, pedagogiske og etiske prinsipper». Både forskning, forskningsformidling og forskeres deltakelse i samfunnsdebatten må, slik vi ser det, bygge både på paragraf 1-5 og det som understrekes i lovens paragraf 1-3(f) som gjelder ansvaret for å legge til rette for deltakelse i samfunnsdebatten.

Akademisk frihet og et høy faglig nivå er grunnleggende verdier i akademien. Vårt anliggende er det vi anser som misbruk av akademisk frihet og tilknytning til akademien ved å feilinformere i et eksistensielt viktig spørsmål i samfunnsdebatten. Borge fremsetter påstander som ikke er basert på forskning i samsvar med anerkjente vitenskapelige prinsipper, og som han derfor ikke har faglig grunnlag for å hevde. Når det fra et akademisk ståsted fremsettes påstander som strider mot rådende syn, bør de som fremmer disse, kunne vise i detalj hvordan de kommer frem til sine svar. Dette er hvordan akademisk frihet normalt blir fremmet, samtidig som kvalitet sikres på en betryggende måte.

Kreft/røyking-parallellen

Vi mener at universitetsledelsen har et særlig ansvar for å sikre at akademisk frihet og tilknytning til akademiske institusjoner ikke blir misbrukt. Dekan Bø skriver at han vil forholde seg til «det jeg oppfatter er vitenskapelig konsensus på området – nemlig at menneskeskapte klimaendringer er en realitet». Det undrer oss da at han fortsetter med at dette ikke «på noen måte er et offisielt felles standpunkt fra Det teknisk naturvitenskapelige fakultet ved UiS, selv om jeg som dekan er leder her». Vi vil tro det hadde vært uhørt om dekan ved et medisinsk fakultet hadde uttalt noe liknende om røyking og kreft, selv om fakultetet ikke var involvert i forskning på dette området. Er det mer akseptabelt at Teknisk naturvitenskapelig fakultet ved UiS ikke har noe syn på om klimaendringene er menneskeskapte eller ikke?

GUNNAR KVÅLE

Professor emeritus, Senter for internasjonal helse, Universitetet i Bergen

PETER M. HAUGAN

Professor, Geofysisk institutt, Universitetet i Bergen

UiS-reaktor Marit Boyesen og prorektor Tor Hemmingsen fører an under semesteråpningen i august, og bak (t.v.) følger dekan Øystein Bø ved Tek-nat. Som ledere er de er på feil kurs i klimasaken, mener professorene UiB-professorene Gunnar Kvåle og Peter M. Haugan.

FOTO: PÅL CHRISTENSEN

UiS Klima

Veiskille eller flerfeltsvei?

Professor Helge Drange kaller undertegnede for klimafornekter i Aftenbladet 24. november. Det hadde vært mye mer interessant om Drange kan forklare hvorfor jeg tar feil i stedet for å stemple meg som en fornekter.

Drange påstår at vi står foran et veiskille fra en fossil fortid til en fornybar fremtid. Nylig publiserte Det internasjonale energibyrået (IEA) prognoser for verdens fremtidige forbruk av energi. Selv i det scenarioet hvor man forutsetter høye andeler kjernekraft, bio- og fornybar energi, vil verdens forbruk av olje og gass i 2040 være 95 prosent av dagens forbruk. Det er også en stor sannsynlighet for at forbruket av olje og gass vil øke de kommende tiårene. Med andre ord må vi fortsette å utdanne petroleumsteknologer og geologer de neste tiårene dersom verdens borgere fortsatt skal ha tilgang på de varer og tjenester med påfølgende velstand og politisk stabilitet som vi i dag tar for gitt.

Dersom Drange mener alvor med invitasjonen til samarbeid mellom universitetene i Stavanger og Bergen på fremtidige energikilder, bør han ikke fremsette negative karakteristikker av personer som har ulike syn på klimahypotesen enn ham selv. Det finnes uvanlig mange høyt kompetente fagpersoner i oljebyen Stavanger. Kanskje det kan være en grunn til at CO₂-teorien til FN's klimapanel (IPCC) ikke har like godt fotfeste her i området som andre steder?

Verken oljemiljøet eller Universitetet i Stavanger har noe imot nye energikilder. Verden trenger all den energi som kan fremskaffes. Fremtidens energiløsninger trenger mye av den samme teknologien og kunnskapen som petroleumindustrien i dag besitter. Nøkkelen til fremtidens løsninger ligger i stor grad hos petroleumindustrien. Verdens energiforsyning vil endres sakte. Veiskillet som Drange skriver om er oppkonstruert. Det er mer korrekt å si at noen tiår frem i tid får veien flere felt.

HANS BORGE

Dr. ing. Instituttleder, institutt for Petroleumsteknologi, UiS

STAVANGER KOMMUNE

La oss få et mobbeombud også i Stavanger

Det har vært mye snakk om mobbeombud i Rogaland, og det er noe vi absolutt burde ha. KrFU har lenge kjempa for å få innført dette, og det er en kamp som fortsatt står. Dette mobbeombudet ville imidlertid vært for elever i videregående opplæring og ikke for elever på barne- og ungdomstrinnet. Derfor vil Stavanger KrFU også ha mobbeombud i Stavanger kommune.

TOBIAS WANG

Nestleder i Stavanger KrFU

Kort og godt!

Korte innlegg, rett på sak kommer lettere i avisa – og blir mer lest

Send til: debatt@aftenbladet.no

Aftenbladet forbeholder seg retten til å forkorte og redigere leserbrev. De blir redigert etter Vær Varsom-plakatens regler om saklighet og anstendig form og kan bli publisert i alle Aftenbladets mediekanaler. Skriv kort. E-post: debatt@aftenbladet.no
Postadresse: Aftenbladets debattside, postboks 229, 4001 Stavanger.

Debattinnlegg

sendes til debatt@aftenbladet.no
Kommentar: inntil 5000 tegn. Legg ved portrettfoto.
Hovedinnlegg: ca. 3500 tegn.

Underinnlegg: ca. 1700 tegn.
Kortinnlegg: 700-1100 tegn.
Alle lengder er inkludert ordmellomrom.

Kronikk

sendes til kronikk@aftenbladet.no
Lengde inntil 5500 tegn inkl. ordmellomrom.
Foto av forfatter legges ved.